

**XXXI.
VÝCHODOSLOVENSKÝ
TÁBOR OCHRANCOV PRÍRODY**

S medzinárodnou účasťou

Priestor SKI Park-u

V katastri obce CHLMEC

28. júl – 3. august 2007

Prípravný výbor XXXI. VS TOP-u ďakuje

všetkým organizáciám, zložkám a jednotlivcom, ktorí pomáhali pri príprave XXXI. Východoslovenského TOP u – na lúke pod Koučikom, v priestore Skiparku Chlmec, katastri obce Chlmec, **v roku 2007**, prispeli finančne, materiálne alebo inak k jeho úspešnému priebehu.

Pod'akovanie patrí týmto inštitúciám:

Mestskému úradu v Humennom,
Skipark-u v Chlmcí,
Obciam v Chlmcí, v Jasenove, v Porúbke, v Ptičiom,
VSE v Košiciach,
ORL, s.r.o. v Humennom,
Chemes-u v Humennom,
Chemku v Strážskom,
DIAKOL-u v Strážskom,
AQUING-u v Košiciach,
ABCOM-u v Košiciach,
ENERGETIKE v Strážskom,
SLOV-VAGON-u v Strážskom,
Medion-u v Humennom,
ŠOP SR, CHKO Východné Karpaty v Humennom,
Industry & Project Engineeringu, v Michalovciach,
VLM, OZ v Kamenici n/Cirochou,
KÚŽP v Prešove,
ÚV SZOPaK v Prievidzi,
Pekárni, p. Veľasa v Kamenici n/Cirochou,
SUHRA Potraviny v Humennom,
Papierňam SHP GROUP v Slavošovciach,
Technickým službám v Humennom a VVS v Humennom,
SZOPaK ZO č.1 Humennom a ďalším

Vydal : Prípravný výbor XXVI. VS TOP z podkladov:

Ing. Jána Čurlíka, ŠOP SR, dostupná odborná literatúra

Príležitostná publikácia : bez jazykovej úpravy

Zostavil, grafická a textová úprava : Ing. Ján Čurlík

Tlač : Rozmnožovňa Jurov, Humenné

Náklad : 250 ks

Humenné, júl 2007

OBSAH

Po tridsiatke	4
Charakteristiky obcí	5
NPR Humenský Sokol	8
CHKO Východné Karpaty	9
Odborná náplň XXXI. VS TOP	12
Program a organizácia XXXI. VS TOP	15

Informácie o tomto a predchádzajúcich VS TOPoch nájdete na stránke:
www.vstop.sk

Po tridsiatke

Rok **2007** je charakterizovaný začiatkom po tridsiatke, nepretržitej existencie Východoslovenských táborov ochrancov prírody / TOP-ov /. Tak ako doterajšie, aj tento je poznačený vývojovým trendom.

Jedným zo záverov XXX. VS TOP-u v Dlhej Vsi, v okrese Rožňava, bolo pripraviť skupinu, ktorá by v organizovaní TOP-ov pokračovala. Prevzatím štafety v Dlhej Vsi, ZO č. 1 SZOPaK v Humennom, mala zabezpečiť hladký priebeh XXXI. VS TOP-u v okrese Humenné.

Po viacerich návrhoch a stretnutiach priamo v teréne, došlo k záveru, že XXXI. VS TOP je reálne uskutočniť v priestoroch Skiparku v Chlmcí, katarsi obce Chlmec. Priestor Skiparku je v letnom období prakticky málo využitý. Neďaleko obce nachádza NPR Humenský Sokol, NPR Humenská, CHKO Vihorlat a CHKO Východné Karpaty.

V blízkosti TOP-u sa nachádza okresné mesto Humenné, ktoré patrí k najstarším mestám v Zemplínskej stolici. Má za sebou bezmála sedemstočné búrlivé dejiny, ku ktorej treba prirátat'aj spoločenské zmeny po roku 1989. Mesto leží na sútoku Cirochy a Laborca v kotline, ktorú Brekovská brána otvára k mohutným hradbám karpatských vrchov. Viedla tadiaľ dôležitá obchodná cesta „via publica“ z juhu na sever do Poľska, strážená gotickými hradmi Brekov a Jasenov. Prvky gotického stavebného slohu má v meste i najstaršia stavebná pamiatka – areál bývalého františkánskeho kláštora s farským kostolom. Dominantou mesta s bohatým spoločenským, kultúrnym a športovým životom i perspektívnym hospodárskym rastom je renesančný kaštieľ s neďalekým skanzenom ľudovej architektúry, od ktorého vedie jedno z najkrajšie zrekonštruovaných námestí na Slovensku s fontánou lásky a potokom času.

Od začiatku roka sa prípravný výbor XXXI VS TOP-u , päťkrát stretol a zabezpečoval prípravnú fázu TOP-u. Chcem poďakovať všetkým, ktorí sa podieľali na príprave tohoročného TOP-u, členom prípravného výboru, Skiparku v Chlmcí, Obciam v Chlmcí, Jasenove, Porúbke a v Ptičiom, VVS v Humennom, Technickým službám v Humennom, Vojenským lesom v Kamenici, urbáriátu, štátnej správe, sponzorom, skrátka všetkým, ktorí pomohli vytvoriť vhodné podmienky pre jeho uskutočnenie.

Vitajte priatelia na lúke pod Koučikom, v priestore Skiparku v Chlmcí, v katastri obce Chlmec. Za organizátorov podujatia Vám prajem príjemný pobyt, vynikajúce počasie a veľa dobrých zážitkov.

Ing. Ján Čurlík
spoluorganizátor TOP-u

Charakteristika obce Chlmec

Obec Chlmec leží na styku pohoria Vihorlat a Humenských vrchov v doline potoka Ptava. Prvá písomná zmienka o obci je z roku 1451 v súvislosti s deľbou majetku rodiny Drugethovcov. Tým obec v stredoveku patrila, v 16. storočí patrila Szyrmayovcom, neskôr v 18. storočí Vandernáthovcom a v 19. storočí Andrásyovcom. Do roku 1918 obec administratívne patrila do Zemplínskej stolice. V priebehu druhej svetovej vojny bola obec vypálená.

Počas prvého sčítania ľudu v roku 1787 žilo v obci 210 obyvateľov, v roku 1828 ich bolo 344 a v súčasnosti tu žije 551 obyvateľov. Katastrálna výmera obce je 791 ha. Obec je zásobená pitnou vodou od roku 1952, elektrickou energiou dvoma trafostanicami, rekonštruovanými v roku 2001. Plynofikácia bola ukončená v roku 1998, kanalizácia je vo výstavbe. Obec je napojená na verejné osvetlenie s 36 W svietidlami, vymenenými v roku 2005, má vlastný obecný TV vysielateľ, obecný rozhlas s 28 reproduktormi po generálnej oprave v roku 2005 a novou ústredňou z roku 2003.

Obecný úrad sídli vo vlastnej budove, pre potreby obyvateľov slúži kultúrny dom. V prevádzke je základná škola pre žiakov 1.- 4. ročníka so školskou družinou, materská škola s jedálňou, tiež predajňa potravín a pohostinstvo. Založená bola Jednota dôchodcov, tá sa zapája pri zveľadňovaní obce, za čo jej obecný úrad finančne vypomáha pri zájazdoch a akciách.

Obec Chlmec je zapojená do programu obnovy dediny, je členom mikroregiónu Združenie údolia PTAVY pre rozvoj cestného ruchu.

V katastrálnom území obce je rekreačné zariadenie MH Bystrá, to celoročne poskytuje ubytovanie s kapacitou 230 lôžok. Priestory sú vhodné na usporiadanie svadieb, rodinných slávností a iných osláv. V letnom období je k dispozícii bazén s možnosťou organizovať letné detské tábory.

Stredisko zimných športov SKI Park Chlmec ponúka areál so 4 lyžiarskymi vlekmí, zasnežovaním, možnosťou večerného lyžovania a atrakciami.

Cyrl Hirjak
starosta obce

Charakteristika obce Jasenov

Jasenov leží na svahu Humenských vrchov, v nadmorskej výške okolo 155 m, južne od mesta Humenné. Koncom 13. a začiatkom 14. storočia patril Jasenov šľachticovi Petrovi, synovi Petena. Keďže sa pokúsil zabiť kráľa Karola Róberta, kráľ mu majetky odňal a v roku 1317 daroval vernému Filipovi Drugetovi. **Prvá písomná zmienka o obci je z roku 1279.** Do písomností ho zapisovali v maďarizovanej podobe pôvodného slovenského názvu Jasenov, koreniaceho v pomenovaní listnatého stromu Jaseň. Od roku 1317 dedina Jasenov nepretržite aj v 17. storočí patrila šľachticom Drugetovcom ako majetková súčasť panstva hradov Brekov a Jasenov, od prelomu 14. a 15. storočia humenského panstva. Pôvod Jasenovského múraného kostola môže osvetliť len archeologický výskum. Z najstaršieho známeho písomného zdroja vyplýva, že tamojší múraný kostol na prelome 17. a 18. storočia patril rímskokatolíckej cirkvi. V prvých desaťročiach 17. storočia poddaných obyvateľov pribúdalo. V roku 1623 tam hospodárilo dvadsaťtri sedliackych a jedenásť želiarskych domácností, pričom pozemky po troch sedliackych domácnostiach boli opustené. Poddanské domácnosti mali k zemepánom Drugetovcom také daňové a naturálne povinnosti, aké boli obvyklé pre obyvateľov roľníckych, slovenských dedínach humenského panstva, napr. v Topoľovke. Časť pozemkov patrila k miestnemu majeru. Aj začiatkom 18. storočia sa udržal ustálený počet obyvateľov. V roku 1715 mal Jasenov dvadsaťpäť poddanských domácností, avšak v roku 1720 len devätnásť.

Obcou preteká Jasenovský potok s niekoľkými prítokmi. Potok je v úseku pretekajúcom obcou regulovaný, jeho prítoky nie sú upravované. Do územia Jesenova zasahuje štátna prírodná rezervácia a vyhlásené chránené územia : **Dupna jaskyňa:** Prírodná pamiatka, vyhlásená v r. 1995. Ochrana 35 metrov dlhej jaskyne nachádzajúcej sa v NPR Humenský Sokol. Je významná z historického hľadiska, verejnosti nie je prístupná. **Humenský Sokol:** Národná prírodná rezervácia, vyhlásená v r. 1980, rozloha 241 ha. Ochrana zalesneného Sokola budovaného vápenitými pieskovecami a zlepcami kriedy so skalnými, trávnatými, lesostepnými a lesnými biocenózami. Lesný porast predstavujú drieňové dubiny prechádzajúce až do bučín. Zriedkavé druhy fauny a flóry. **Jasenovská bučina:** Prírodná rezervácia, vyhlásená v r. 1993, rozloha 21,5 ha. Geomorfologicky a biologicky mimoriadne cenný priestor so vzácnymi rastlinnými spoločenstvami. V rámci Slovenska sa lokalita uvádza ako najnižšie položené miesto výskytu jelenieho jazyka celistvolistého.

Ing. Jozef Čurilla
starosta obce

Charakteristika obce Porúbka

Porúbka, malebná východoslovenská dedinka neďaleko humenného, sa rozprestiera v hornej časti údolia potoka Ptava, ľavého prítoku Laborca, na rozhraní Vihorlatu a Humenských vrchov, v nadmorskej výške okolo 310 m. Na Porúbku sa určite vzťahuje zápis v listine dvorského sudcu z roku 1451 ondedičských záležitostiach rodín Drugetovcov k dedinám humenského panstva, na ktorom vtedy jestvovala aj táto dedina.

Jej názov patrí k typickým názvom pre dediny vzniknuté podľa zákupného práva. Zemepisná poloha dediny aj jej považovanie za rusínsku vedie k názoru, že ju založili podľa valašského práva. Jej vznik spadá do 14. a zač. 15.stor., pričom bola najmladšou dedinou v blízkom okolí na území panstva Drugetovcov. Tým patrila do poslednej tretiny 17. stor. ako majetková súčasť humenského panstva, kde žili valašské a želiarske domácnosti. V 16. stor. bola Porúbka malou dedinou, bolo tu obývaných 9 poddanských domov a nepochybne aj dom vtedajšieho šoltýsa. Okolo pol. 17. storočia postupne obyvatelia Porúbku opustili. Noví usadlíci boli poľského a rusínskeho pôvodu. Potom obec s 9 domácnosťami patrila panstvu Csákyovcov a v 19. storočí Andrásyovcom a mestu Humenné.

V čase druhej svetovej vojny jej obyvatelia aktívne spolupracovali s partizánmi v lesoch Vihorlatu. V lesoch pod Porúbkou vznikla prvá bojová janošíková družina, tu operovali aj mnohé partizánske skupiny. Hitlerovci 12. nov. 1944 obec vypálili, oslobodila ju sovietska armáda 26. nov. 1944. Pri príležitosti 30. výročia SNP bola v obci odhalená pamätná tabuľa. Do roku 1948 bola obec nanovo vystavaná, v ďalších rokoch pribudla predajňa potravín a pohostinstvo, kultúrny dom a prebehla aj regulácia potoka Ptava. V roku 1998 bola urobená plynofikácia obce.

Z kultúrnych pamiatok sa v obci nachádza barokovo-klasicistický kostol východného obradu z roku 1817. V súčasnosti obec obýva 270 obyvateľov, tí dodnes trajú stávanie májov s k tomu patriacou večernou vatrou na kopci nad dedinou za zvukov piesní a gitár. Pre mladých bol zriadený Klub mládeže pre ich voľné chvíle. Priľahlé lesy a pasienky sú aj „zlatou baňou“ pre hubárov, na lúkach je možné vídať pasúce sa kone, miesni sa venujú aj agroturistike.

Z blízkych rekreačných stredísk je možné navštíviť jazero Vinné, vodnú nádrž Zemlínka Šírava a v zimnom období aj SKI Park Chlmec. Počas letných prázdnin sa v neďalekom rekreačnom zariadení MH Bystrá ozýva smiech detí, obyvateľov republiky Bystraland.

Andrea Raková
starostka obce

NPR Humenský Sokol

Náučný chodník je osobitným druhom turistického chodníka, ktorého poslaním je predovšetkým odborne informovať návštevníkov o prírode, ktorou chodník prechádza. Náučný chodník je teda zariadením poznávacím a vzdelávacím, ale aj výchovným, pretože cez poznanie prírodných hodnôt vedie návštevníkov k vedomej ochrane prírody. Náučné chodníky zriaďuje najmä štátna ochrana prírody v chránených územiach, kde plnia navyše aj úlohu pri ochrane týchto území, a to formou regulácie a usmerňovania pohybu návštevníkov v nich.

Náučný chodník v NPR Humenský Sokol, bol zriadený v roku 1993. Typické náučné chodníky sú budované ako tzv. „samoobslužné“, t.j. s informačnými panelmi na trase. Náučný chodník v rezervácii Humenský Sokol je však atypický- „so sprievodcom“. Znamená to, že na jeho trase nie sú informačné panely, s výnimkou prvej, vstupnej zastávky. V teréne je vyznačená iba trasa náučného chodníka. K jej plnohodnotnému absolvovaniu sa vyžaduje osovňový alebo textový sprievodca. Účast' osobného sprievodcu sa predpokladá vždy pri organizovaných skupinových návštevách.

Prečo bol práve tu zriadený takýto typ náučného chodníka? Voľba trasy a návrh typu náučného chodníka v tomto chránenom území neboli jednoduché. Na jednej strane bola skutočnosť, že prírodovedne najcennejšie miesta sa tu nachádzajú len na relatívne malých plochách v hrebeňovej časti, na strane druhej- tradičné smerovanie všetkých návštevníkov práve do týchto najcennejších častí.

Pri riešení trasy chodníka boli preto zvažované viaceré alternatívy. Ako prvá bola alternatíva samoobslužného chodníka cez hrebeňovú časť, tá bola zamietnutá. Vyvolala by totiž zvýšenú návštevnosť v najcitlivejších miestach územia, a to bez odborného dozoru. Rozptýlenie návštevníkov mimo chodníka by v tomto prípade spôsobil škody na prírodných spoločenstvách.

Zamietnutá bola aj alternatíva odklonenia trasy mimo hrebeňovú časť, pretože sa ukázala ako nereálna. Nakoniec bol prijatý návrh na zriadenie náučného chodníka typu „so sprievodcom“ a s vedením trasy cez hrebeňovú časť chráneného územia. Návrh vypracovala v roku 1982 bývalá Okresná pamiatková správa v Humennom. V teréne ho následne zrealizoval Slovenský zväz ochrancov prírody a krajiny- základné organizácie číslo 1 a číslo 6 v Humennom.

Návrh tohto náučného chodníka vychádzal z viacročných pozorovaní územia NPR Humenský Sokol a problematiky jeho ochrany. Mal byť prínosom nielen pre vlastnú ochranu národnej prírodnej rezervácie, ale aj pre jej návštevníkov, ktorým sa tým umožňuje hlbšie a bližšie oboznámiť s prírodou tohto jedinečného chráneného územia. Štátna ochrana prírody v Humennom uvíta aj návrhy a pripomienky, smerujúce k zlepšeniu a skvalitneniu tohto náučného chodníka.

Chránená krajinná oblasť Východné Karpaty

CHKO Východné Karpaty bola vyhlásená 1.9.1977 vyhláškou Ministerstva kultúry Slovenskej socialistickej republiky č. 70/1977 Zb. na výmere 96 910 ha. Z toho vlastná CHKO mala rozlohu 66 810 ha a ochranné pásmo 30 100 ha. Vyhlásením NP Poloniny v roku 1997 došlo k redukcii rozlohy CHKO na terajších 26 833 ha.

Krátka charakteristika územia CHKO:

Geografická poloha

CHKO Východné Karpaty sa nachádza na severovýchodnom Slovensku a jej severnú hranicu tvorí štátna hranica s Poľskou republikou.

Podľa geomorfologického členenia je súčasťou Alpsko – himalájskej sústavy, podsústavy Karpaty, provincie Východné Karpaty, oblasti Nízke Beskydy. V rámci Nízkych Beskyd prevažná časť územia patrí do celku Laborecká vrchovina.

Geologické pomery

Územie je budované vonkajším flyšom, ktorý je zastúpený magurským a duklianskym príkrovom. Tvoria ich ílovce, pieskovce, sliene a slieňovce, z časti vápnité.

Reliéf a morfológické pomery

Striedajú sa tu masívne chrbty tvoriace mohutné antiklinály (Magura, Stavenec a iné) s pozdĺžnymi depresiami (Medzilaborecká a Mikovská brázda). Tu sa vyvíja riečna sieť so slabo vyvinutými riečnymi nivami, ale aj riečnymi terasami a náplavovými kuželmi. Svahy Laboreckej vrchoviny sú intenzívne deštruované predovšetkým zosuvmi, soliflukciou, výmloľovou a stružkovou eróziou.

Klimatické pomery

Územie patrí do dvoch klimatických oblastí : podhorské časti patria k mierne teplej oblasti a horské sú zaradené do chladnej oblasti. V území prevláda S-J prúdenie, pričom je silne zohľadnená miestna orografia.

Povrchové vody

Po stránke hydrografickej patrí územie k pramennej oblasti. Západná časť územia patrí do povodia rieky Ondavy s ľavostrannými prítokmi Ladomírka (odvodňuje širokú oblasť Duklianského priesmyku) a Chotčianka. Východná časť patrí do povodia Laborca a jeho ľavostranných prítokov Vydranka, Výrava a Udava.

Pôdy

Pôdy sú zastúpené predovšetkým kambizemami, fluvizemami a luvizemami v menšej miere sú zastúpené pseudogleje a glejové pôdy, rankre, pararendziny, podzoly a litozeme.

Vegetácia, lesy

Z hľadiska rozšírenia vegetácie majú Nízke Beskydy významné postavenie, nachádzajú sa na rozhraní troch fytogeografických oblastí: reprezentujú západokarpatskú oblasť, na východe hraničia s východokarpatskou a na juhu

s panónskou oblasťou. Aj keď celé územie je dosť výrazne poznačené floristickou uniformitou, predstavuje významné prechodné územie, kde doznievajú niektoré východokarpatské druhy, napr. mliečnik Sojákov, skopólia kranská, telekia ozdobná, kručinôčka krídlatá, kostihoj srdcovitý, či všeobecne rozšírená razivka smradľavá a scila Kladného a i.

Z nelesných spoločenstiev sú zastúpené spoločenstvá podhorských a horských lúk a pasienkov, kriáčin, rôzne typy mokradných spoločenstiev (prameniskové, slatinné, rašelinné). Takmer v každom spoločenstve sú popri bežných rastlinných druhoch zastúpené i druhy vzácné a ohrozené. Pasienky v celom navrhovanom území sú významné z hľadiska zachovania genofondu brezy previsnutej a jej foriem – svalcovej, plamencovej, očkovej, tmavokôrej.

V území dominujú spoločenstvá bučín – bukové kvetnaté lesy podhorské, vo vyšších polohách pristupuje nesúvislé pásmo bukových kvetnatých lesov. V oblasti Paloty a Duklianskeho priesmyku sú zastúpené i prirodzené spoločenstvá bukových a jedľových kvetnatých lesov a bukových javorín.

Z fyto geografického hľadiska je pozoruhodný výskyt ostrice hrebienkatej, ktorá sa viaže na lesné prameniská a brehové porasty a jej lokality patria k najvýchodnejšie známym lokalitám tohoto druhu v Európe.

Fauna

Zachovalosť vegetačného krytu (lesov, brehových porastov, horských lúk, pasienkov a pod.) má vplyv na prirodzenú biodiverzitu živočíšnych spoločenstiev, ktoré zodpovedajú charakteru karpatskej fauny. Územie sa vyznačuje druhovo pestrými spoločenstvami bezstavovcov a stavovcov.

Najväčšou triedou stavovcov, čo do druhovej početnosti a pestrosti, sú vtáky. Z nich sa v území vyskytujú : mlynárka dlhochvostá, bocian čierny, orešnica perlavá, sova dlhochvostá, dubník trojprstý, krkavec čierny, tesár čierny, muchárik bielokrký, orol kriľavý, včelár lesný, sova lesná, jastrab krahulec, jariabok lesný, lelek lesný, kôrovník dlhoprstý, vodnár potočný, ďateľ bielochrbtý, sedmohlások hájový, strakoš veľký, kolesár, červenochrbtý, dudok chochlatý...Nad územím periodicky migruje žeriav popolavý. Územím prechádza hlavná jarná a jesenná migračná trasa vtákov, čo do značnej miery ovplyvňuje aj biodiverzitu vtáčích spoločenstiev.

Prevažná časť cicavcov vyskytujúcich sa v území patrí do palearktiskej oblasti: vydra riečna, medveď hnedý, vlk dravý, rys ostrovid, duloonica menšia, myšovka horská, hraboš močiarny, piskor malý, plch obyčajný, večernica pozdňá, na územie prechádza z poľskej strany aj los mokradňový a zubor európsky.

Vyhlásené chránené územia

Národné prírodné rezervácie:

Palotská jedlina – bola vyhlásená v roku 1982 v k.ú. Palota na výmere 157,15 ha za účelom ochrany prirodzených až prírodných lesných porastov s pôvodným drevinovým zložením, kde popri buku sa významne uplatňuje jedľa.

Komárnická jedlina – vyhlásená v roku 1984 v k.ú. Nižný Komárnik na výmere 74,70 ha. Predmetom je ochrana porastov s prirodzeným drevinovým zložením buka, jedle, javora horského, brešta horského, jaseňa a lipy.

Prírodné rezervácie:

Dranec – najstaršia prírodná rezervácia, bola vyhlásená v roku 1930 pod názvom Krajná Poľana – Dranec v k.ú. Nižný Komárnik Spresnená v roku 1983 na výmeru 34,22 ha. Predmetom ochrany sú prirodzené lesné spoločenstvá bukového lesného vegetačného stupňa a to bučiny, typické bučiny, lipové bučiny, v horných častiach PR jedľové bučiny a jaseňové javoriny.

Haburské rašelinisko – vyhlásená v roku 1981 v k.ú. Habura na výmere 1,34 ha. PR predstavuje ojedinelý rašelinný biotop vo flyšovom území s významným zastúpením vzácnych druhov rastlín.

Pod Demjatou – **vyhlásená v roku 1986 v k.ú. Habura na výmere 2,04 ha. Predmetom ochrany je výskyt štyroch chránených druhov plavúňov.**

Mokrú lúku pod Čertižným – vyhlásená v roku 1979 v k.ú. Čertižné na výmere 1,36 ha. Predmetom ochrany sú hodnotné slatinno – rašelinné spoločenstvá s výskytom chránených, ohrozených a vzácnych druhov rastlín.

Beskyd – vyhlásená v roku 1981 v k.ú. Svetlice na výmere 49,44 ha. Predmetom ochrany sú prirodzené lesné spoločenstvá – bučiny, typické bučiny, lipové bučiny a bukové javoriny.

Historické krajinné štruktúry

Územie sa vyznačuje pomerne dobre zachovalou historickou krajinnou štruktúrou, ktorej dominujú rozsiahle lesné komplexy najmä pozdĺž štátnej hranice s Poľskou republikou a lúčne a pasienkové komplexy s malým podielom ornej pôdy. Táto krajinná štruktúra vznikla v procese historického vývoja tradičným spôsobom obhospodarovania s mnohými špecifikami v nadväznosti na historické osídlenie územia.

V sídlach a priestoroch ležiacich v území sa nachádzajú kultúrne pamiatky evidované v Ústrednom zozname kultúrnych pamiatok SR, drevené kostolíky a pamiatky z obdobia 1. a 2. svetovej vojny :

Príkra – kostol sv. archanjela Michala – NKP, postavený v roku 1777, trojdielna zrubová stavba lemkovského typu.

Vyšný Komárnik – drevený kostol sv. Kozmu a Damiána, postavený podľa starých tradícií v roku 1924 ako trojpriestorová zrubová stavba.

Vyšný Komárnik – Duklianské bojisko – pamätník na pamiatku bojov o Duklianský priesmyk z 2. svetovej vojny, prírodné múzeum s exponátmi zbraní, vojenský cintorín.

Odborná náplň XXXI. Východoslovenského TOP

Námety na činnosť odborných sekcií

Trasa č. 1:

Chlmec (tábor)- PR Chlmecká skalka- Porúbka (družstvo)- lokalita Liesky- smer tábor Bystrá- Nad bankou (smer Ptičie)- Chlmec (tábor)

Popis trasy č. 1:

Zmapovanie fragmentov trávinatej vegetácie na pravej strane (od vlekov, smerom k vodojemu), zmapovanie xerotermnej vegetácie v PR Chlmecká skalka, zmapovanie lesných a skalných spoločenstiev na lokalite Chlm, zmapovanie xerotermnej vegetácie od PR smerom k Porúbke (družstvo, cintorín) a dohľadanie hostiteľskej rastliny pre druh *Maculinea rebeli* (hostiteľská rastlina *Gentiana cruciata*), cestou do Ptičieho, pred odbočkou na tábor Bystrá- zastávka na botanický zápis na lokalite s výskytom druhu *Sanquisorba off* a overenie výskytu druhu *Maculinea teleius* a zmapovanie zachovalosti vodného toku Ptava, zmapovanie trávinatej vegetácie v okolí PD Ptava smerom k poľnohospodárskemu dvoru v Ptičom, návrat do tábora

Mapovanie zachovalých fragmentov xerotermnej trávinatej vegetácie, mapovanie lesných a skalných spoločenstiev, overenie a potvrdenie výskytu chránených druhov rastlín a živočíchov, mapovanie zachovalosti vodného toku Ptava (mapovanie IDR na vodnom toku)

Trasa č. 2:

Chlmec (tábor)- PR Chlmecká skalka- Uhliska- Jasenovský hradný vrch- Plúštie- hrebeň Krivošťianky- Vyšná Kudlová- Pod Ledovskú- Nižná Kudlová- Hôrka (Jasenov)- Chlmec (tábor)

Popis trasy č. 2:

Zmapovanie xerotermného trávinného porastu na pravej strane tur. chodníka za PR Chlmecká skalka, zmapovanie lesných spoločenstiev smerom k Jasenovskému hradnému vrchu, zmapovanie lesných a skalných spoločenstiev v okolí Jas. hradného vrchu, zmapovanie lesných spoločenstiev a mapovanie IDR na hrebeni Krivošťianky, zmapovanie lesných spoločenstiev, dohľadanie nových hniezdných lokalít dravcov, návrat do tábora popod lokalitu Hôrka

Mapovanie zachovalých fragmentov xerotermnej trávinatej vegetácie, mapovanie lesných a skalných spoločenstiev, overenie a potvrdenie výskytu chránených druhov rastlín a živočíchov, mapovanie IDR, mapovanie nových hniezdných lokalít dravcov

Trasa č. 3:

Chlmec (tábor)- lokalita Skalka (nad kostolom)- lokalita Podskalka (Čiernuška)- Chlmec (tábor)

Popis trasy č. 3:

Zmapovanie xerotermej vegetácie na lokalite Skalka, smerom k NPR Humenský Sokol, mapovanie bezstavovcov (motýle, kobylky, koníky, chrobáky), pokračovanie z lokality smerom k rybníku a vodnému toku Ptava, mapovanie zachovalosti brehového porastu vodného toku Ptava, až po sútok s Ptavkou, ako aj mapovanie výskytu IDR na v. t., okrajom PR Humenská, popod záhradkársku osadu smerom na lokalitu Podskalka – zmapovanie xerotermej trávinskej vegetácie a priľahlých teplomilných lesných spoločenstiev, mapovanie bezstavovcov (mäkkýše, motýle, kobylky, koníky, chrobáky).

Mapovanie zachovalých fragmentov xerotermej trávinskej vegetácie, mapovanie teplomilných lesných spoločenstiev, overenie a potvrdenie výskytu chránených druhov rastlín a živočíchov, mapovanie zachovalosti vodného toku Ptava (mapovanie IDR na vodnom toku)

Trasa č. 4:

Chlmec (tábor)- Pod Drieňovou- Drieňová- Kamienska- Stráne- Pod Okružlou- Ptičie-Chlmec (tábor)

Popis trasy č. 4:

Z tábora je potrebné sa presunúť do obce Ptičie, k obecnému úradu. Mapovanie lesných spoločenstiev, dohľadávanie nových hniezdných lokalít dravcov, mapovanie výskytu chránených druhov rastlín. Na lokalite Stráne (resp. Pod Okružlou) mapovanie trávinskej vegetácie a overenie výskytu druhu *Gentiana pneumonanthe* na ďalších lokalitách (mimo už potvrdených).

Mapovanie lesných spoločenstiev, dohľadávanie nových hniezdných lokalít dravcov, mapovanie výskytu chránených druhov rastlín. Mapovanie trávinskej vegetácie a overenie výskytu druhu *Gentiana pneumonanthe*.

Trasa č. 5:

Chlmec (tábor)- Hôrka (Jasenov)- v. t. Laborec (smer Brekov)- Krivoštianka- Pľúštie- Uhliská- Chlmec (tábor)

Popis trasy č. 5:

Na lokalite Hôrka zmapovanie xerotermej vegetácie, cestou k vodnému toku Laborec monitoring chrapkáča poľného, dudka chochlatého, na vodnom toku Laborec mapovanie výskytu včelárika zlatého a prípadného výskytu bobra

vodného, mapovanie zachovalosti brehovej vegetácie a výskytu IDR. Mapovanie lesných spoločenstiev.

Mapovanie zachovalých fragmentov xerothermnej trávinskej vegetácie, mapovanie lesných spoločenstiev, overenie a potvrdenie výskytu chránených druhov rastlín a živočíchov, mapovanie zachovalosti vodného toku Laborec (mapovanie IDR na vodnom toku).

Trasa č. 6:

Chlmec (tábor)- Na podskalku (predajňa holandského nábytku) – začiatok náučného chodníka Humenský Sokol – Humenský Sokol - Chlmec (tábor)

Popis trasy č. 6:

Zmapovanie xerothermnej vegetácie, vegetácie karbonátových skalných stien, overenie výskytu rastlinného druhu dvojzubec ovisnutý (*Carpesium cernuum*) v NPR Humenský Sokol, mapovanie lesných spoločenstiev, mapovanie výskytu stavovcov a bezstavovcov lých spoločenstiev v NPR Humenský Sokol, odstraňovanie IDR (netýkavka malokvetá) v blízkosti NCH medzi zastávkami č. 9 a č. 10.

Mapovanie zachovalých fragmentov xerothermnej trávinskej vegetácie, karbonátových skalných stien, mapovanie lesných spoločenstiev, overenie a potvrdenie chránených druhov rastlín a živočíchov, odstraňovanie invázičných druhov rastlín.

Program a organizácia XXXI. VS TOP

PRÍPRAVNÁ FÁZA – príprava tábora

- 26.7. – štvrtok**
- overiť splnenie všetkých úloh
 - večer osadiť šípky na kritických miestach orientácie na cestách
 - pripraviť drevo a materiál na: - vstupnú bránu (tabuľu), vatru, koly na smerové označenie v tábore, vlajku
 - def. lokalizovať miesta ich umiestnenia a osadenia
 - def. určiť miesta umiestnenia soc. a tech. vybavenia tábora

- 27.7. – piatok**
- príchod RŠ – NOP TOP (realizačný štáb – náčelník organiz.- prevádz.)
 - príchod RŠ – NOS TOP (realizačný štáb – náčelník odbor.-sekciový)
 - príprava a osadenie vstupnej brány
 - osadenie žrde a vyvesenie vlajky
 - príprava vatry - ohnisko (kamene)
 - uložiť vatru
 - facke
 - priniesť stoly na prezent., predaj, výstavky, prezent. aktivít
 - vytvoriť miesto na prezentáciu
 - osadiť info-tabule
 - umiestniť info materiál na tabule
 - osadiť a nahodiť stĺp sponzorstva
 - vytýčiť a ohradiť (vymedziť) parkovisko
 - priestor na WC
 - pripraviť vodu – rieš. odpad
 - osadiť orientačné šípky v tábore
 - vytýčiť miesto na bufet
 - skladanie vecí do tašiek
 - kontrola orient. šípok na cestách

VLASTNÝ VS TOP – týždenný odborný program – trasy – v bulletine (Informač. spravodaj)

- 28.7. – sobota**
- do obedu ešte úkony, ktoré sa nestihli v piatok
 - príchod účastníkov do 16⁰⁰ hod.

- oboznámenie sa s prostredím
 - stavenie tábora
 - slávnostné otvorenie o 18⁰⁰ hod. (samostatný scenár)
- 29.7. - nedeľa**
- 9⁰⁰ hod. návšteva okolia TOP-u: renesančný kaštieľ s neďalekým skanzenom ľudovej architektúry v Humennom
 - 1. zasadanie Táborovej rady o 17⁰⁰ – príprava programu na pondelok
 - táborové zhromaždenie pri vatre o 19⁰⁰ - základ. info, pokyny
 - nahlásenie stravovacích požiadaviek – zápis na info-tabuľu
- 30.7. - pondelok**
- budiček 7⁰⁰ hod.
 - práca v 12-tich odborných sekciách (náplň + trasy) 9⁰⁰– 15⁰⁰hod.
 - 2.zasadanie Táborovej rady 17⁰⁰ hod.
/pravidelné večerné hodnotenie dňa a príprava programu na ďalší deň/
 - táborové zhromaždenie pri vatre 19⁰⁰ hod.
 - nahlásenie stravovacích požiadaviek-zápis na info-tabuľu
 - večerný program – vznik náučného chodníka v NPR Humenský Sokol 20⁰⁰ hod.
- 31.7. - utorok**
- budiček 7⁰⁰ hod.
 - práca v 12-tich odborných sekciách (náplň + trasy) 9⁰⁰ – 15⁰⁰ hod.
 - 3.zasadanie Táborovej rady 17⁰⁰ hod.
/pravidelné večerné hodnotenie dňa a príprava programu na ďalší deň/
 - táborové zhromaždenie pri vatre 19⁰⁰ hod.
 - nahlásenie stravovacích požiadaviek – zápis na info-tabuľu
 - večerný program – možnosť premietania 20⁰⁰ hod.
- 01.8. - streda**
- budiček 7⁰⁰ hod.
 - práca v 12-tich odborných sekciách (náplň + trasy) 9⁰⁰ – 15⁰⁰ hod.
 - výstup na Kremenec, bližšie na TOP-e

- 4.zasadanie Táborovej rady
17⁰⁰ hod. /pravidelné večerné hodnotenie dňa a príprava programu na ďalší deň/
 - táborové zhromaždenie pri vatre 19⁰⁰ hod.
 - nahlásenie stravovacích požiadaviek – zápis na info-tabuľu
 - večerný program – beseda 20⁰⁰ hod
- 02.8. - štvrtok**
- budiček 7⁰⁰ hod.
 - práca v 12-tich odborných sekciách (náplň + trasy) 9⁰⁰ – 15⁰⁰ hod.
 - 5.zasadanie Táborovej rady 17⁰⁰ hod.
/pravidelné večerné hodnotenie dňa a príprava programu na ďalší deň/
 - táborové zhromaždenie pri vatre 19⁰⁰ hod.
 - nahlásenie stravovacích požiadaviek – zápis na info-tabuľu
 - večerný program – beseda so zástupcami št.správy OÚ HĚ a obecných samospráv v okolí TOP-u 20⁰⁰ hod.
- 03.8. - piatok**
- budiček 7⁰⁰ hod.
 - dokončenie činnosti odborných, POP a detskej sekci 9⁰⁰ – 15⁰⁰ hod.
/súťaž – ocenenia – diplomy + program detí/
 - 6.zasadanie Táborovej rady 17⁰⁰ hod.
/zhodnotenie dňa, celého TOP a príprava záveru/
 - záverečné tábor. zhromaždenie pri vatre 18⁰⁰ hod.
 - zhodnotenie dňa a celého TOP po sekciách
 - príhovor NOP a NOS
 - príhovor hostí
 - kultúrny program
 - guláš

ZÁVEREČNÁ FÁZA – likvidácia táboriska

- 04.8. - sobota**
- upratanie pred stanmi
 - roztriedenie odpadu
 - upratanie táboriska
 - skladanie: - stĺpa sponzorstva - info-tabuľi

- boxov WC
- vstupnej brány
- vlajky
- odvoz stolov z prezentácie + výstaviiek
- likvidácia výstaviiek
- zozbieranie smerových a orientačných šípok
- likvidácia odpadu
- likvidácia WC
- likvidácia vaty a upratanie vôkol nej
- likvidácia táboriska (vl.stanov), balenie a cestovanie

Pokyny pre účastníkov :
/Táborový poriadok/

1. Budíček je o 7^{oo}hod.
2. Zúčastňovať sa denného programu odborných a pracovných sekcií TOP.
3. Táborová rada sa schádza denne o 17^{oo} hod.
4. Táborové zhromaždenie o 19^{oo} hod. pri vatre
5. Večerné programy o 20^{oo}hod.
6. Riad'te sa pokynmi náčelníkov tábora (NOS, NOP).
7. Stravovanie je individuálne s možnosťou nákupu potravín v bufete.
8. Parkovanie motorových vozidiel na vyhradenom mieste.
9. Označania (čísla) na stany pripnúť a pred odchodom vrátiť náčelníkovi NOP.
10. Zákaz fajčiť v stane !!!
11. Šetriť s vodou !!!
12. Odpad separovať už pri vzniku odpadu pri svojich stanoch !!!
Rozseparovaný odpad vysypať do príslušných zberných nádob (vriec).
13. Nočný kl'ud 23^{oo} – 6^{oo} hod.

SPONZORI XXXI. VS TOP

ABCOM, s.r.o. Košice

Veľkoobchod a maloobchodom v oblasti výpočtovej techniky.

AQUING, s.r.o. Košice

Projektovanie vodohospodárskych stavieb a inžinierska činnosť.

DIAKOL STRÁŽSKE, s.r.o

Výroba a predaj lepidiel.

ENERGETIKA Strážske, s.r.o.

Výroba a predaj tepla a vody.

FIBERSTRUCT Strážske, s.r.o.

Výroba a predaj poroštov.

Chemes, a.s Humenné

Výroba a predaj tepla a ostatných služieb.

Chemko, a.s. Strážske

Výroba a predaj chemických výrobkov.

IPE Michalovce

Projektové a inžinierské činnosti.

Medion Humenné

Výroba a predaj žaluzií.

MsÚ Humenné

Všestranná starostlivosť o mesto a občanov.

Obecné úrady v Chlmci, Jasenové, Porúbke a Ptičiom

Starostlivosť o rast obcí.

ORL, s.r.o. Humenné

Starostlivosť o naše zdravie.

Pekáreň Kamenica n/Cirochou

Výroba a predaj pečiva a ostatných výrobkov .

SPONZORI XXXI. VS TOP

SHP Group Slavošovce

Výroba toaletného papiera a papierových výrobkov.

Ski park v Chlmci

Poskytovanie zimných športov.

SLOV-VAGON, s.r.o. Košice

Poskytovanie služieb v železničnej doprave.

SUHRA Potraviny Humenné

Poskytovanie základných potravinových článkov.

Technické služby mesta Humenné

Zabezpečovanie čistoty a poriadku v meste.

ÚV SZOPaK Prievidza

Tretí sektor, ochrana prírody a krajiny.

VSE SLUŽBY, s.r.o. Košice

Služby v oblasti električky.

VL ŠOP, o. z. Kamenica n/Cirochou

Správa vojenských lesov.

VVS Humenné

Dodávka pitnej vody.

Ďakujeme ...